

nek. Ezért fontos, hogy az érdeklődőkkel már gyermekkorukban megismertessük az elektronikát.

Az egyszerű elektronikai áramkörök bárki által elkészíthetők, ezek alkatrészeinek ára megfelel egy diák pénztárcájának. A szereléshez sem szükségesek különösebb szerzők, mint pl. egy forrasztópáka.

Hazai folyóiratokban és szakkönyvekben is számos érdekes kapcsolat található (pl. Detektoros rádiótól az URH-vevőig, a Morse gyakorlótól az elektronikus géptávíróig, autóskapcsolások, különböző riasztó- és biztonsági berendezések, elektronikus játékok széles skálája a Rádiótechnikában, Ezermesterben, Elektronika-sorozat könyveiben).

Ezek további kellemes tulajdonsága, hogy működtetésükhöz többnyire törpefeszültséget igényelnek, tehát nem életveszélyesek. A leírások egy része nyomtatott áramköri fóliázásokat is közöl.

Hogy korszerű, élenjáró tudományt, a holnap technikáját taníthassuk, szerezzük be ezeket az eszközöket, szervezzünk tanulmányi kirándulásokat az Orion-, Videoton-, BHG-gyárakba, illetve számítógépet üzemeltető vagy készítő vállalatokhoz, intézetekbe. Magunk is összeállíthatunk szemléltető eszköztárat, pl. mikroszkóp alatt mutassuk be a chip képét, forgassuk eredményesen a szakfolyóiratokat, meglévő eszközeinkkel tervezzünk áramköröket.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- [1] *Vámos Tibor*: Hazánk és a műszaki haladás. Magvető, Bp. 1984.
- [2] *Günter Friedrichs és Adam Schaff*: Mikroelektronika és a társadalom. Áldás vagy átok. (Jelentés a Római Klub számára.) Statisztikai KV, Bp., 1984.
- [3] Rádiótechnika folyóiratok.
- [4] Híradástechnika folyóiratok.
- [5] Ezermester folyóiratok.

BALKÁNYI TAMÁS-NÉ—KAPRINYÁKNÉ BENES ANNA
Debrecen

Zúduló évszak

(Irodalmi összeállítás 1848. március 15-e megünneplésére)

Nagyon sokszor szó esik arról, hogy az ifjúság hazafias nevelésével problémák vannak. Egy-egy ünnepség megrendezése anyag hiányában igen sok gondot okoz a kollegáknak. Szerény összeállításunkkal ezeken a gondokon szeretnénk könnyíteni, s egyben hozzájárulni a hazafias nevelés megvalósításához is.

Néhány gyakorlati tanács a szöveghez: A szereplők lehetőleg valamilyen népviseleti ruhában játsszanak. A Nemzeti dalt szavaló gyerek szatmári zsinóros ruhában legyen. Ezt bármelyik népitánc-csoporttól be tudják szerezni a kedves kollegák.

Szereplők száma:

6 fiú } szöveges szereplők
5 lány }
2 fő Drapériatartó
13 fő A 13 aradi vértanu képét tartja

Megjegyzés: a 13 gyerek a műsor alatt a kibontott drapéria mögött ül.

Kellékek: 2×4 m-es piros-fehér-zöld selyem drapéria két oldalán rúdon fixálva.
1848. március 15. felirat piros kartonból rúdra erősítve. (Olyan hosszú rúdra, hogy a drapéria fölé érjen.)

Zeneszámok felvétele magnóra.

13 aradi vértanú képe (lehetőleg minél nagyobb), melyet a gyerekek az arcuk elé tartanak a záróképben.

2 szál élő virág, melyet az aradi képek két oldalánál helyeznek el a záróképben.

A szöveges szereplők számának megfelelő számú kokárda.

A műsor ideje: 20 perc.

Felépítési koncepciója: a szegény nép nyomorúsága, elégedetlensége, forradalmi hangulat – 1848. márc. 15. (csúcspont), szabadságharc és bukása – Arad. Ezen az érlelődő, felívelő, virágzó, hanyatló gondolatmeneten változtatni nem érdemes.

1. Petőfi–Bródy: Nemzeti dal c. zenére bevonulás.

2. A tájból kicsap a fű.

Micsoda tavasz!

Virágok: szökőkutak

Robbannak rögökből, földből.

A kövekből szikáran zúdul a gaz

A fák

aknát

szikrázó rügyeket robbantanak.

S leveleket

– szétvetik az eget,

olyan hatalmasak.

Micsoda gyönyörű harag!

Magvából kiröppen a mag.

fellövell, egyre magasabb,

– már a fény bokájáig ér –

kiömlő dac, a zab.

3. Vannak napok, melyek nem szállnak el,

De az idők végéig megmaradnak,

Mint csillagok ragyognak boldogan,

S fényt szórnak minden születő tavasznak.

Valamikor szép tüzes napok voltak,

Most enyhe és derűs fénnel ragyognak.

Ilyen nap volt az, melynek fordulója

Ibolyáit ma szívünkbe szórja.

4. Felszántom a császár udvarát,

Belévetem hazám búbaját.

Hadd tudja meg császár felsége,

Mi terem a magyar szívében.

Bánat terem abban bűvetés,

A magyar élete szenvedés.

Áldd meg isten császár fölségét,

Ne sanyargassa magyar népét.

5. Aki élt, szolga volt,

aki élt, mind szolga volt,

mint az árnyék kóborolt,

hallgatott, mint élve holt.

Aki élt, szolga volt –

6. Nyomorúság az életem,
 a sok adót fizetgetem,
 nincs, ki enyhítse sorsomát.
 Van, ki nevelje bajomat.
 Sok úr csak lábát lógatja,
 mégis van zsíros falatja,
 nekem feltörik tenyerem,
 mégis alig van kenyérem.
7. Nincs kenyér, nincs sóra való,
 mind elvitte a porció.
 Szemből, ha nem hull könnyem,
 sótalan eszem kenyérem.
 Szolgabírókat nem tehetek,
 mégis neki én fizetek.
 Engem hajtnak tőtni gátot,
 mégis én fizetek vámot.
8. Házamon rongyos a fődél,
 a gólya is rászállni tér.
 A sok adóm súlya alatt
 házgerendám majd rám szakad.
 Gyermekeimet nem küldhetem,
 hogy tanuljon: jaj fáj nekem!
 Nincs, mit akasszak nyakába,
 nem küldhetem oskolába.
9. Itt az ünnep, itt a karácsony,
 bor és kalács sok asztalon.
 De nekem nincs karácsonyom,
 még kenyér sincs asztalomon.
 Nekem hát nem édesanyám
 Magyarország, csak mostohám:
 Megváltozik majd egészen –
 tudja isten, mikor leszzen.
10. Aki élt, szolga volt,
 Aki élt, mind szolga volt,
 Mint az árnyék kóborolt,
 Hallgatott, mint élve – holt.
11. Jogot a népnek, az emberiség
 Nagy szent nevében, adjatok jogot,
 S a hon nevében egyszersmind, amely
 Eldől, ha nem nyer új védoszlopot.
 Az alkotmány rózsája a tiétek,
 Töviseit a nép közé vetétek:
 Ide a rózsza néhány levelét
 S vegyétek vissza a tövis felét!
- Még kér a nép, most adjatok neki:
 Vagy nem tudjátok: mily szörnyű a nép.
 Ha fölkel és nem kér, de vesz, ragad?
 Nem hallottátok Dózsa György hírét?
 Izzó vastrónon őt elégetétek.
 De szellemét a tűz nem égeté meg,
 Mert az maga tűz... úgy vigyázzatok:
 Ismét pusztíthat e láng rajtatok!
12. Hagyjátok el azt a piros, fehér, zöld színt,
 Lejárt az ideje!
 Más szín illeti most a magyar nemzetet:
 Piros és fekete.
 Fessük zászlainkat fekete-pirosra,
 Mert gyász és vér lesz a magyar nemzet sorsa.

13. **Emlékezz rá, óh eszünk**
 Emlékezz rá, óh eszünk
 Hullott, foszlott rossz mezünk
 Úgy volt, hogy mind elveszünk.
 Emlékezz óh eszünk
 Nem tudtuk már, mit teszünk
 S csak felszökent rab kezünk
 Rabok többé nem leszünk.
14. Chopin: Forradalmi etűd (részlet).
15. Petőfi: Nemzeti dal c. versc.
16. Mit kíván a magyar nemzet?
 Legyen béke, szabadság és egyetértés.
 1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, a censura eltörlését.
 2. Felelős ministeriumot Buda-Pesten.
 3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
 4. Törvény előtti egyenlőséget, polgári és vallási tekintetben.
 5. Nemzeti őrsereg.
 6. Közös teherviselés.
 7. Urbéri viszonyok megszüntetése.
 8. Esküdtszék, képviselőlet egyenlőség alapján.
 9. Nemzeti bank.
 10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.
 11. A politikai státusfogyók szabadon bocsáttassanak.
 12. Unió.
 Szabadság, egyenlőség, testvériség.
17. Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs . . . vagy van olyan együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága? Üdvözlégy, születés napján magyar szabadság! Először is én üdvözellek, ki imádkoztam és küzdöttem érte, üdvözellek oly magas örömmel, amilyen mély volt fájdalom, midőn nélkülöztünk tőged.
18. Szabad a magyar nép, szabad valahára,
 Kinek láncot vertek kezére, lábára,
 S görbedt derekával a rabigát vonta,
 Mintha csak állat és nem ember volna.
19. Óh szabadság, hadd nézzünk szemedbe!
 Oly sokáig vártunk rád epedve,
 Annyi éjen által, mint kísértet,
 Bolygott lelkünk a világban érted.
20. Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger c. oratórium (részlet).
 Petőfi: Föltámadott a tenger c. versc.
21. Mesemondás!
 Lehetett is az valaha!
 Hogy egy kicsi, elszigetelt országnak rokontalan nemzete valaha saját haderejével, kilenc oldalra! rárohanó támadás ellen védelmezte volna magát diadallal, dicsőséggel!
 De hát hol vette volna ez a nemzet azt az ősmondabeli erőt . . . ?
 Elmondom, ahogy megértem.
 Egy véghetetlen jajkiáltás hangzott végig, az ország egyik bércfalától a másikig verődött az vissza, s midőn másodszer visszatért, már nem volt jajkiáltás, hanem harcriadó!
 Megnépesült a kitűzött zászlók környéke.
 A földműves elhagyta ekéjét, a tanuló elhagyta iskoláit, a családapa boldog tűzhelyét, és ment a zászlók alá. Nem kellett felpénzzel csalogatni senkit, egy nemzeti színű kokárda volt az egész ajándék, amit a belépő kapott.
22. Kossuth Lajos azt izente,
 Hibázik a regimentje,
 Ha hibázik kettő, három,
 Lesz helyette tizenhárom.

Éljen a magyar!
Kossuth Lajos azt izente,
Nincsen elég regimentje,
Ha mégegyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni.

Éljen a magyar!
Kossuth Lajos írdeák,
Nem kell néki gyertyavilág,
Megírja ő a levelet,
Egy ragyogó csillag mellett,
Éljen a magyar!

23. Petőfi: Csatában c. verse.

24. Süvegemen nemzetiszín rózsá,
Ajakomon édes babám csókja,
Ne félj, babám, nem megyek világra:
Nemzetemnek vagyok katonája.

Nem kerestek engemet kötéllel,
Zászló alá magam csaptam én fel:
Szülőanyám, te szép Magyarország,
Hogyne lennék holtig igaz hozzád!

25. Petőfi: Európa csendes, újra csendes... c. verse.

26. Óh, olaszok hona, német föld, Magyarország!
Egy kontinens nyógi a rabság szörnyű sorsát,
Legjobbjai oda, a tisztesség halott.
Rút vérpad északon, csontok dús halma délen,
A hold, mint síri mécs, pislákol át az éjen,
S esténként vérözön nyugtatja a napot.

27. Mi megtanultuk a halált,
láttuk a hóhér homlokát,
vigyorban villogó szemét,
szemén a vérvörös ködöt
s a köd mögött az ördögöt:
az örület ítéletét.

S már megkóstoltuk a szabadság
ifjító ízét, illatát,
s az emberélet hős kalandját:
a harcot, melyből visszalát
a harcos minden régi harcra,
minden bajtársi régi arcra,
rátok, kiket száz év előtt
bitóra húzott vagy lelőtt
a zsarnok.

Mert ők is e barbár, galád
hóhér-rokonság: egy család:
zsarnok utód, zsarnok előd
vívta velünk a harcot.

Ti őseink
Ti őseink, ti régiek,
kik ránk hagytatok a hitet,
ti vértanú vitézek,
ma vérszomjas hóhérharag
mártirjaként idéz Arad,
tizenhárom kivégzett.
Támadjatok fel, jöjjetek
s lássátok, íme győztetek,
én ünnepre idézlek:

Elértük végre a kaput,
hol száz év vére összefut.
Zsarnok bitóit összezúztuk.
Kik itt élünk száz év után,
éljetez bennünk! Bennetek
a magunk hitét koszorúzzuk,
s a Szabadság tárt kapuján
vérrel piszkolt hő nevetek
kopott betűit újrahunzzuk.

8. Verdi: Aída c. operából a Rabszolgák kórusa.

Hej fiatalság, forradalom
Zúduló évszak, csak el ne hagyj!

BIBLIOGRÁFIA

- [1] *Petőfi-Bródy*: Nemzeti dal.
- [2] *Bella István*: Zúdulás.
- [3] *Juhász Gyula*: Március idusára (részlet).
- [4] *Kodály Zoltán*: Hány János (Felszántom ...).
- [5] *Fodor József*: Száz éve, négy hiján! ... (részlet).
- [6]
- [7] Nyomorúság az életem ... (népköltés).
- [8]
- [9]
- [10] *Fodor József*: Száz éve, négy hiján! ... (részlet).
- [11] *Petőfi*: A nép nevében (részlet).
- [12] *Petőfi*: Fekete-piros dal (részlet).
- [13] *Fodor József*: Száz éve, négy hiján! ... (részlet).
- [14] *Chopin*: Forradalmi etűd (részlet).
- [15] *Petőfi*: Nemzeti dal.
- [16] 12 pont
- [17] Lapok Petőfi Sándor naplójából (részlet).
- [18] *Petőfi*: Szabad a magyar nép (részlet).
- [19] *Petőfi*: A szabadsághoz (részlet).
- [20] *Szabó Ferenc*: Föltámadott a tenger oratóriumrészlet. *Petőfi*: Föltámadott a tenger c. verse.
- [21] *Jókai*: Egy nemzeti hadsereg (részlet A köszívű ember fia c. regényből).
- [22] Kossuth Lajos azt izente (népköltés).
- [23] *Petőfi*: Csatában.
- [24] *Arany*: Nemzetőr-dal.
- [25] *Petőfi*: Európa csendes, újra csendes ...
- [26] *V. Hugo*: Európai látkép (részlet).
- [27] *Hollós Korvin Lajos*: A tizenhármak idézése.
- [28] *Verdi*: Rabszolgák kórusa (részlet az Aídából).